

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба таҳқиқи диссертатсионии Ҳакимова Зарина Абдуалимовна дар мавзӯи «Таҳлили муқоисавии роҳҳои ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз нигоҳи тарҷума», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2.14. – Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ пешниҳод шудааст.

Мубрамии мавзӯи таҳқиқи диссертатсионӣ. Диссертатсияи мавриди тақриз ба яке аз масъалаҳои мубрами забоншиносии муқоисавӣ ва тарҷумашиносӣ дар мисоли забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ бахшида шудааст. Мавзӯи диссертатсия вижагиҳои луғавӣ-сарфӣ ва нахвии ифодаи саволро дар забонҳои мавриди таҳқиқ дар бар мегирад. Яке аз хусусиятҳои хоси диссертатсия дар он аст, ки дар радифи масъалаҳои назариявӣ ва муқоисавии роҳҳои ифодаи савол дар ду забон ба масъалаҳои тарҷумаи воҳидҳои забонии ифодакунандаи савол таваҷҷуҳи хоса зоҳир карда шудааст, ки мубрамии мавзӯро боз ҳам бештар тақвият мебахшад. Бояд таъakkур дод, ки дар шароити ҷаҳонишавӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкориҳои байналмилалӣ - лоиҳаҳо, конфронсҳо, ҷамоишҳо, барномаҳои ҳамшарикӣ дар дохил ва хориҷи кишвар иштирок менамояд, тарҷума ва масъалаҳои тарҷумашиносӣ аҳамияти бисолика пайдо мекунанд. Фаъолияти тарҷумонӣ имкони мушорикати босамар ва арзишманди кишварро дар равандҳои дипломатӣ, таҳсилотӣ ва иқтисодӣ дар арсаи ҷаҳонӣ фароҳам меорад. Бинобар ин, таҳқиқ ва тақвият бахшидани пояҳои назариявии фаъолияти тарҷумонӣ тавассути пажӯҳиши воҳидҳои барҷастаи забонӣ дар мисоли забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз аҳамияти назариву амалӣ бархӯрдор аст.

Мубрамии мавзӯи таҳқиқ боз дар он зоҳир мегардад, ки роҳу воситаҳои ифодаи савол ҳамчун падидаи забонӣ ва хусни тарҷумаи онҳо дар мисоли забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ то ба ҳол дар шакли махсуси монографӣ мавриди пажӯҳиш қарор нагирифтааст. Аз ин рӯ, интихоби мавзӯ ва анҷом додани таҳқиқоти махсус дар заминаи он саривақтӣ ва мубрам арзёбӣ мегардад.

Ҳакимова Зарина Абдуалимовна соли 2011 факултети филологияи хориҷии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакиро аз рӯйи ихтисоси филолог, муаллими забони англисӣ (ҳамчун мутахассис) хатм кардааст. Пас аз хатми Донишгоҳ соли 2011 дар Коллеҷи омӯзгорӣи шаҳри

Кӯлоб дар кафедраи забонҳои хориҷӣ ба ҳайси омӯзгор фаъолият кардааст. Аз соли 2012 дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ дар кафедраи забонҳои хориҷӣ ба ҳайси омӯзгори забони англисӣ кору фаъолият менамояд.

Кори диссертатсионии Ҳакимова Зарина Абдуалимовна дар мавзӯи «Таҳлили муқоисавии роҳҳои ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз нигоҳи тарҷума» аз номгӯи ихтисораҳо, муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқ, 3 боб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ ва феҳристи адабиёт иборат аст.

Дар муқаддима интихоби мавзӯи илмӣ ва мубрамии таҳқиқи он асоснок карда шудааст. Дар ин бахш, ҳамчунин, дараҷаҳои таҳқиқи мавзӯи илмӣ, робитаи мавзӯи диссертатсия бо барномаҳо, объект ва мавзӯи таҳқиқ, мақсад ва вазифаҳои он, асосҳои назариявӣ ва методологӣ, навгониҳои илмӣ, аҳамияти назариявӣ ва амалӣ нишон дода шудаанд.

Боби якуми диссертатсия таҳти унвони «Асосҳои назариявии пажӯҳиши воситаҳои ифодаи савол дар забоншиносӣ» ба омӯзиши масъалаҳои мубрами назариявии мавзӯ бахшида шудааст. Боби маъмур аз ҷаҳор зербоб иборат буда, дар он баррасии мавқеи савол дар забоншиносии умумӣ ва муқоисавӣ бо таъҷ ба ақидаҳои олимони забоншиносии ватанӣ хориҷӣ, бознигарии адабиёти илмӣ роҷеъ ба таҳқиқи воситаҳои ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ, аз ҷумла, омӯзиши ҷойгоҳи воҳидҳои забонӣ дар тарҷума бо фарогирии масъалаҳои тарҷумашиносӣ ва омилҳои рушди тарҷумашиносии тоҷик анҷом дода шудааст.

Боби дуюми диссертатсия «Таҳлили муқоисавии роҳҳои ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ» номгузорӣ шудааст. Дар оғози боби маъмур мулоҳизаҳои умумии муаллиф роҷеъ ба мафҳуми савол дар муоширати соҳибзабонон ҷой дода шудааст. Дар зербоби аввали боби дуюм дар ду зербанд бо тақсимои ҷонишинҳои саволӣ ва ҳиссаҷаҳои саволӣ, вижагӣҳои луғавӣ-сарфӣ ифодаи савол дар забонҳои мавриди назар баррасӣ шудаанд. Зербоби дуюм ба таҳлили воситаҳои нахвӣ ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ бахшида шудааст.

Дар зербоби сеюм дар бораи саволҳои риториқӣ дар ду забон суҳан меравад. Зербоби ҷоруми боби дуюм таҳлили саволҳои эллиптиқиро дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ дар бар мегирад. Бояд таъаккур дод, ки ҳангоми

тахлили масъалаҳои боби дуум барои асоснок намудани ақидаҳои назариявии муаллиф аз матнҳои бадеии муътамад мисолҳо пешниҳод гардидаанд.

Боби сеюми диссертатсия **“Вижагиҳои маъноӣ-функционалӣ ва тарҷумаи воҳидҳои ифодакунандаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ дар мисоли матни бадеӣ бо ҷалби маводди забони русӣ”** номида шудааст. Масъалаҳои боби мазкур дар ду зербоб баррасӣ шудаанд, ки ҳар яки он, дар навбати худ, ба се зербанд тақсимбандӣ шудааст. Дар зербандҳои зербоби якум роҳҳои тарҷумаи ҷонишинҳои саволӣ, ҳиссачаҳои саволӣ ва ҷумлаҳои саволӣ ҳамчун воситаи ифодаи савол аз забони тоҷикӣ ба забони англисӣ бо ҷалби маводди русӣ таҳлил гардидаанд. Дар се зербанди зербоби дууми ҳамин боб вижагиҳои тарҷумаи воҳидҳои забони ифодакунандаи савол аз забони англисӣ ба забони тоҷикӣ, аз ҷумла, ҷонишинҳои саволӣ, ҷумлаҳои саволии бо оҳанг ва бо роҳи дастурӣ ифодаёфта мавриди таҳлилу баррасӣ қарор гирифтаанд. Дар боби мавриди баррасӣ муаллиф сифат ва дараҷаи мувофиқати тарҷумаи воҳидҳои забони ифодакунандаи саволро дар доираи забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ бо мисолҳои мушаххас нишон дода, ба хулосаҳои мантиқӣ меояд. Натиҷагирӣҳои омории ӯ низ ҷолиби диққатанд.

Хулосаҳои умумӣ ва тавсияҳои илмие, ки дар диссертатсия пешниҳод гардидаанд, бо асосҳои методологии таҳқиқи мавзӯ мувофиқ буда, бо истифода аз методҳои назариявӣ ва таҳлилҳои амалии таҳқиқот ба даст омадаанд. Натиҷа ва тавсияҳои илмии муаллиф дар раванди омӯзиши забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз ҷониби соҳибзабонон ва ҷӣ хориҷиён муфид арзёбӣ мегарданд.

Ҳамин тариқ, муаллифи диссертатсия ба мақсад ва вазифаҳои гузоштаи худ ноил гаштааст ва натиҷаҳои мантиқӣ ва назаррасро ба даст овардааст. Ҳакимова Зарина Абдуалимовна дар таҳияи диссертатсия худро ҳамчун муҳаққиқи ҷавони серғайрат, мустақил ва натиҷаманд нишон додааст. Барои ноил гардидан ба мақсад ва вазифаҳои илмии худ адабиёти илмии сершуморро оид ба паҳлӯҳои гуногуни мавзӯ мавриди мутолиаву омӯзиш қарор додааст.

Хулоса, диссертатсияи Ҳакимова Зарина Абдуалимовна дар мавзӯи **«Таҳлили муқоисавии роҳҳои ифодаи савол дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ аз нигоҳи тарҷума»** таҳқиқи илмии баанҷомрасида махсуб ёфта, ба

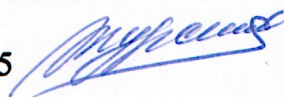
талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267) ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия ва автореферати диссертатсия (қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31-уми март соли 2021, №3) ҷавобгӯ мебошад ва барои сазовор гардидан ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2.14. – Забоншиносии типологӣ ва муқобилавӣ сазовор аст ва барои ҳимоя пешниҳод мегардад.

Рохбари илмӣ:

доктори илмҳои филологӣ, профессори
кафедраи забоншиносии муқоисавӣ ва назарияи
тарҷумаи Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои
хориҷии Тоҷикистон ба номи

Сотим Улуғзода

«30» декабри соли 2025

 Турсунов Фаёзҷон Мелибоевич

Суроға: 734065, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, ноҳияи Сино,
кӯчаи Низомии Ганҷавӣ 464/2, хонаи 48
Телефон: (+992) 93.577.20.37
E-mail: fayoztursunov@gmail.com

Имзои Ф.М. Турсуновро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси

ДБЗХТ ба номи С. Улуғзода  Юсупова Бибиҷон Ғаниҷоновна

Суроға: 734019, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, ноҳияи Сино,
кӯчаи Муҳаммадиев 17/6.

Телефон: (+992)232.50.00

E-mail: rectorat.dbzkht.tj@mail.ru

«30» декабри соли 2025